

C. Esteve

Aspecte que oferien els vehicles aparcats, després de l'atemptat.

DOMÈNEC UMBERT

ETA MATA UN POLICIA A BARCELONA

Un cotxe-bomba a la plaça d'Espanya

Dimarts a la nit, un cotxe bomba esclatava a la plaça d'Espanya de Barcelona. Un policia nacional morí en l'atemptat. La reivindicació dies després, d'ETA, sembla que deixa al marge d'aquesta acció els militants de Terra Lliure que podrien haver col·laborat en l'atemptat de Poble Nou.

voltant d'aquell edifici mig-caserna, mig-escola, de rajola terrosa vermella. El Palau Nacional de Montjuïc era il·luminat, però tothom li donava l'esquena. Només quedava ja la sang. Els ferits eren a l'hospital. Els policies es comportaven sense nerviosisme, estranyament calms. No hi havia ni una escena dramàtica. I s'especulava ja amb els autors de l'atemptat. Tots apuntaven a ETA. Però tots dubtaven si Terra Lliure hi havia prestat el seu suport.

Un mes abans un autobús de la Guàrdia Civil havia escapat per pèls a un altre cotxe-bomba en la zona de Poble Nou, on s'hauria d'instal·lar la Vila Olímpica. Aquesta vegada faltaven tres dies per a la nominació de la ciutat seu dels Jocs Olímpics del 1992. «¿Què pensarà el COI?», «¿Afectarà

l'atemptat les possibilitats de Barcelona?». Eren preguntes que flotaven entre els curiosos. Hi arribà el president Pujol, que fou acomiadat amb alguns xiulets —pocs.

El cotxe de l'atemptat era un Ford Granada, matrícula Barcelona 5636 EP. A Angel González Pozo no li donà temps ni de preguntar què passava. Vint quilos de goma-2 i metralla reventaren aquell vehicle aparcat davant mateix de la caserna. Alguns membres de la guàrdia urbana recordaven que s'havia advertit la policia que no deixàs aparcar cotxes allí mateix. Mitja hora abans, els escolars havien desatllotjat l'edifici. Hi havia una boca de metro i diverses parades d'autobús. Quan es produí l'explosió hi quedava el mínim de gent. Evident-

DOMENEC UNIBERT

ment, era una acció calculada al mil·límetre. El president Pujol parlà aquella mateixa nit amb Pasqual Maragall, que es trobava a Lausana. L'alcalde retornà per assistir-hi al soterrar. Dimecres, un taüt marxava cap a Sevilla, mentre quedava la pregunta en l'aire ¿ETA sola?, ¿«terrorisme d'importació»?

Aquesta definició va ser feta pel president de la Generalitat: «També a Madrid hi ha atemptats d'aquesta classe i ningú no pensa que la societat madrilenya sigui violenta. Vivim un terrorisme importat, perquè a Catalunya no es donen les mateixes premisses que a Euskadi». Evidentment, no és el mateix que aquest atemptat siga obra d'ETA, o obra d'ETA i Terra Lliure. Políticament, no.

Dijous, l'atemptat era reivindicat

per ETA, que aclaria que el seu objectiu no eren les olimpíades. En determinats cercles es comentava que per a aquest atemptat no era necessària una infraestructura gran a Barcelona. Tot era qüestió d'aparcar el cotxe i tornar-se'n a Bilbao. Ningú no reivindicà, en aquesta ocasió, la participació de membres de Terra Lliure. Aquesta organització ha portat els darrers mesos una dinàmica pròpia i, per exemple, la nit anterior a l'explosió d'aquest cotxe-bomba, volava una sucursal de Banco Urquijo a Barcelona. Els dos cotxes-bomba —és l'únic punt clar en tot aquest assumpte— queden com dues actuacions molt diferents a les que són habituals en Terra Lliure.

L'actuació d'ETA a Catalunya

La presència de l'organització armada basca al nostre país no és nova. Pràcticament des de l'any 1975 la seua activitat i les seues connexions amb sectors de l'independentisme català són constants.

L'any 1975 el PSAN-provisional signà un document conjunt amb la Unió do Povo Galego i ETA (políti-

El camí a Terra Lliure

Una història de setze anys

El primer grup armat independentista català naix l'endemà de l'ocupació franquista. Es tracta del Front Nacional de Catalunya (FNC), el qual derivarà aviat en el grup exclusivament polític que encara usa el seu nom.

El 15 d'octubre del 1970, el FAC (Front d'Alliberament de Catalunya) realitza la seua primera acció atemptant contra les oficines de RNE en el passeig de Gràcia de Barcelona. Amb l'aparició d'aquest grup, s'enceta el camí que, anys després, conduirà a Terra Lliure. El FAC realitza unes vuitanta accions armades en dos anys, en una de les quals mor un guàrdia civil. Deixa d'actuar l'any 1975 i una part dels seus militants s'integra l'any 1980 a Terra Lliure.

Aquest grup és junt amb E.P.O.C.A. (Exèrcit Popular Català) el que mantingué una activitat més constant abans de l'aparició de Terra Lliure. A E.P.O.C.A. s'han atribuït les morts de l'ex-alcalde franquista de Barcelona Joaquín Viola i de

l'industrial José Maria Bultó. Militants d'aquesta organització acusats d'aquells fets han format part, més tard, de Terra Lliure.

En la dècada dels setanta hi hagué també altres petits grups que intentaren engegar una dinàmica violenta a Catalunya, entre els quals OLLA (Organització de Lluita Armada), RCAN (Resistència Catalana d'Alliberament Nacional) i ERAT (Exèrcit Revolucionari d'Ajut als Treballadors). Els presos i els detinguts d'aquestes organitzacions han rebut el suport dels partits polítics independentistes en distintes ocasions. Totes ells, però deixaren de cometre atemptats després de l'aparició de Terra Lliure.

La primera acció reivindicada per Terra Lliure va ser la col·locació de sis artefactes explosius la matinada del 24 al 25 de juliol del 1980, lot i que ja funcionava, sense nom, des dels inicis del 1979.

En aquests sis anys Terra Lliure ha realitzat més de cent accions, la

nant i metxa lenta. Al març d'aquell mateix anys ETA-pm havia segrestat a Barcelona l'industrial Jesús Serra Santamans, de qui aconseguiren un rescat de 150 milions de pessetes. Fins el quinze de novembre del 1980 cap català més no serà detingut acusat de col·laborar amb alguna de les branques d'ETA.

Aquell dia, un escamot dels polimilis intenta assaltar la caserna de Berga. Els membres de l'escamot són detinguts i en la caiguda arrossegueu dos militants del PSAN, Jordi Puig i Miquel Cura, avui ja en llibertat. Més tard s'aclariria que actuaven individualment. El procés de guerra contra ells mogué una nova campanya de bombes a Barcelona a l'agost del 1983. Aquesta va ser l'última acció d'ETA político-militar al nostre país. Abans, l'any 80, havien col·locat de nou bombes a les platges i el 81 inten-

majoria de les quals ha consistit en la col·locació d'explosius.

El ritme de la seua actuació ha estat sovint afectat per detencions policials (69 persones han passat per comissaria acusades de pertànyer a T.L.L., de les quals la majoria han estat posades en llibertat) o per la mort dels seus militants (dues des que funciona amb el seu nom i dues més si es compten les de Martí Marco i Félix Goñi).

Les dues diferències més grans de Terra Lliure respecte a les anteriors organitzacions armades catalanes són el ressò que la seua actuació ha tingut a través de grups polítics independentistes, especialment a través del Moviment de Defensa de la Terra (MDT) i l'abast territorial de la seua activitat que inclou, per primera vegada, el País Valencià. Al sud, però, T.L.L. no ha realitzat cap acció des de la mort a Alzira, l'any 84, d'Antoni Villaescusa.

A banda dels dos cotxe-bomba recentment esclatats i en els quals no s'ha aclarit encara la possible participació de l'organització catalana, Terra Lliure ha reivindicat la col·locació de més d'una desena d'artefactes explosius en els tres últims mesos. □

Imatges del cotxe-bomba, després d'explotar.

co-militar) per tal d'ajudar-se mútuament en la impulsió de «la lluita per l'alliberament nacional» de Galícia, Euskadi i els Països Catalans. La materialització d'aquest acord arribà quan aquella mateixa primavera i a l'estiu diversos militants d'ETA trobaren auxili i refugi al Principat. Alguns escamots foren capturats per la policia a Barcelona i aquestes caigudes (entre d'altres, les de José Ignacio Pérez Beotegui, «Wilson», i Juan Paredes Manot, «Txiqui») provocaren també la caiguda dels *provis* catalans —que amb el temps esdevindrien el partit IPC— relacionats amb ETA político-militar.

L'any 79 la primera campanya de bombes a les platges dels poli-milis ja tingué lloc a Benidorm, Castelló, Girona i Torremolinos. Onze artefactes esclataren enter el 26 de juny i el 4 de juliol. Al mateix temps (segons conta Jaume Fernández en el llibre editat per El Llamp sobre Terra Lliure), el primer escamot de l'organització catalana realitzava un curset d'entrenament a Euskadi-nord, però ja amb els *milis*. Fruit d'aquests contactes també van ser coses de més concret: dos subfusells Stern, cinc pistoles Firebird, cinc quilos de goma-2, cordó deto-

taren alliberar Karmele Barandiaran i Kandelaria Elcoroibe de la presó de la Trinitat. El relleu, a partir d'aquest moment, el prendria ETA militar, que l'any 1982 ja havia atemptat contra un autobús de la guàrdia civil a Barcelona.

ETA-militar (encara no s'ha detingut cap català en relació a les seues activitats) ha realitzat dues campanyes de bombes en les nostres platges —l'any 85 i, si bé mínima, l'any 86—, un atemptat contra l'empresa Campsa a Badalona l'estiu del 84 i ha estat l'autora de la mort de Clement Perret a Castelló, de qui totes les fonts parlaben com un dels homes forts dels GAL. Després d'això, el salt en les seues activitats ha vingut amb aquests dos últims atemptats. □